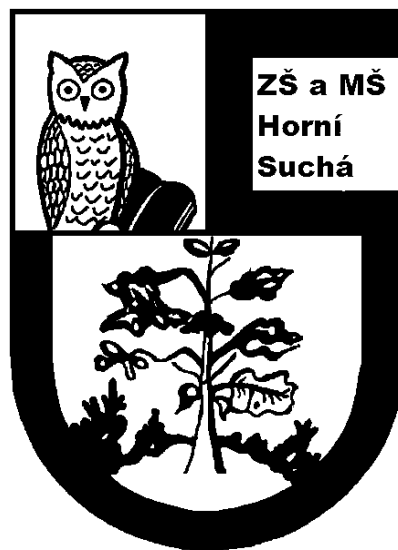

**Základní a mateřská škola Horní Suchá,
příspěvková organizace,
Těrlická 969, Horní Suchá**

ŠKOLNÍ PREVENTIVNÍ STRATEGIE

2017-2020

Zpracovala
Mgr. Marcela Szlachtová

Školní preventivní strategie

Školní rok:	2017 - 2020
Ředitel školy:	Mgr. Ilona Chalupová
Metodik prevence:	Mgr. Marcela Szlachtová
Výchovná poradkyně:	Mgr. Markéta Loderová
Kontakty:	ZŠ: 596425694 MŠ: 596425192 e-mail: zs.hornisucha@centrum.cz
Charakteristika školky:	4. oddělení s počtem 115 dětí průměrný počet dětí v oddělení 20 - 28
Charakteristika školy:	příměstská 16 tříd s počtem 333 žáků průměrný počet žáků na třídu 19
Charakteristika školní družiny:	3 oddělení průměrný počet dětí v oddělení 15
Cílové skupiny:	děti 1. – 4. oddělení žáci 1. a 2. stupně rodiče pedagogičtí pracovníci
Délka trvání:	víceletá strategie s návazností

Obsah

- I. Úvod
- II. Charakteristika školky, školy a družiny
- III. Popis současného stavu problematiky
 1. Analýza předchozího období
 2. Začleňování problematiky prevence rizikového chování žáků do práce
 3. Stav z hlediska rizikového chování
- IV. Cíle školní preventivní strategie
 1. Dlouhodobé cíle
 2. Střednědobé cíle
 3. Krátkodobé cíle
- V. Metody a formy
 1. Nejčastěji používané metody práce
- VI. Personální zajištění
- VII. Způsob hodnocení
- VIII. Postup při selhání preventivních opatření školy
- IX. Měření efektivity preventivní strategie
- X. Přehled legislativy
- XI. Kontakty
- XII. Přílohy
 1. Příloha č. 1
 2. Příloha č. 2
 3. Příloha č. 3
 4. Příloha č. 4
 5. Příloha č. 5

Chyba! Záložka není definována.

I. Úvod

Sociálně patologické jevy se dotýkají i dětí, které navštěvují mateřskou školu. Je tedy důležité zahájit primární prevenci právě v době předškolní docházky a poskytnout žákům potřebné informace formou, která je přiměřená jejich věku. Proto škola vytváří tento program jako základní nástroj prevence. Jde o komplexní systémový prvek v realizaci preventivních aktivit, program je nejméně jednou ročně vyhodnocován, sleduje se účinnost, průběh, měří se efektivita jednotlivých aktivit. Pro školu je závazný a podléhá kontrole České školní inspekce.

Školní preventivní strategie vychází z těchto dokumentů:

Č.j. MSMT- 22294/2013-1, Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních

Zákon 198 ze dne 2. května 2012, kterým se mění zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů

Č.j.: 10 194/2002-14

Metodický pokyn k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví

Č.j.: 25 884/2003-24

Spolupráce předškolních zařízení, škol a školských zařízení s Policií ČR při prevenci a při vyšetřování kriminality dětí a mládeže a kriminality na dětech a mládeži páchané

Č.j.: 11 691/2004-24

Pravidla pro rodiče a děti k bezpečnějšímu užívání internetu

Zákon č.359/1999 Sb., o sociálně právní ochraně dětí, v platném znění

Č. j.: MSMT-18917/2012-27/2 Metodika Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy

Pro poskytování dotací ze státního rozpočtu na realizaci aktivit v oblasti primární prevence rizikového chování v období 2013-2018

Vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních

Cílem tohoto programu je ve spolupráci s rodiči formovat takovou osobnost žáka, která je s ohledem na svůj věk schopná orientovat se v dané problematice, zkoumat ji, ptát se, dělat rozhodnutí, která si bude vážit svého zdraví, bude umět nakládat se svým volným časem a zvládat základní sociální dovednosti.

Naše škola se potýká s těmito problémy – záškoláctvím – s velkým počtem neomluvené absence, drobnou trestnou činností - krádeže, ničení majetku, slovní a fyzickou agresí mezi žáky – zaznamenány byly i slovní ataky vůči pedagogům, sníženými známkami z chování i rostoucí agresivitou u dětí z nepodnětného rodinného prostředí. A proto chceme napomáhat pozitivnímu sociálnímu chování a rozvoji osobnosti, osvojení základních kompetencí v oblasti zdravého životního stylu a také chceme zvýšit odolnost našich žáků vůči sociálně patologickým jevům.

I v následujících letech zůstává základním principem preventivní strategie na naší škole osvojování základních kompetencí v oblasti zdravého životního stylu a prevence a rozvoj dovedností, které vedou u dětí a mládeže k odmítání všech druhů sebedestructivního chování, projevů agresivity a porušování zákona.

Za velmi důležitou oblast považujeme prohlubování komunikačních dovedností mezi učiteli, rodiči a žáky, posilování sebevědomí, sebeúcty a vzájemné úcty, řešení konfliktů, překonávání překážek a boji proti nudě = smysluplného využívání volného času.

Zároveň škola nepřejímá zodpovědnost za výchovu ke zdravému životnímu stylu. Pomáhá rodičům jen v rozvoji dítěte jeho vzděláváním a socializací ve skupině dětí. Prevence založená ve společnosti předpokládá řadu spolupracujících složek. Vedle rodiny, škol a školských zařízení jsou to orgány sociálně právní ochrany dětí, zdravotnická zařízení, místní samosprávy, poradenské instituce ve školství, policie, kulturní střediska, zájmové organizace, podnikatelské subjekty apod.

Za problémy v oblasti primární prevence u dětí a mládeže jsou považovány:

- nechuť pedagogů vyvíjet aktivity, které nepřinášejí okamžitý viditelný výsledek
- nedostatečné využití stávající legislativy
- nedostatečná ochrana dětí před alkoholem a pasivním kouřením v rodině a na veřejnosti
- vysoká společenská tolerance k legálním drogám
- mobilní telefony, Internet
- liberalizace drogové politiky
- absence pocitu zodpovědnosti za vlastní zdraví
- podceňování primární prevence
- prevence pouze ve škole, po skončení vyučování nemožnost postihu, nekontrolovatelnost žáků
- prevence jen ve školách, absence prevence v rodinách
- nedostatečné pravomoci školních metodiků prevence

II. Charakteristika školky, školy a družiny

Nová budova školky stojí v menší sídlištní zástavbě mimo hlavní budovu školy. Ke dvěma oddělením pro nejmenší v přízemí patří sociální zařízení a přípravná jídelna – vaří školní kuchyně. Další dvě oddělení jsou v prvním patře se samostatným vchodem. Dětský nábytek, tělocvičné nářadí a zdravotně hygienická zařízení, která vyhovují potřebám a počtu dětí, jsou zdravotně nezávadná, bezpečná.

Součástí školky je oplocená, vybavená zahrada s funkční zelení a keramická dílna s vypalovací pecí. Výuku zajišťuje 8 kvalifikovaných pracovníků a činnost školky 2 pracovníce provozu.

Charakteristika školy

Škola je plně organizovaná, využívá třípatrovou budovu s novým výtahem pro hendikepované žáky, 1 učebnou přípravné třídy, 7 kmenovými třídami I. stupně a 3 funkčně vybavenými odděleními školní družiny, II. stupeň využívá 10 učeben pro výuku jazyků, společenskovedních a přírodovědných předmětů s 3 místnostmi vyhrazenými pro odpočinek žáků během výuky, počítačovou učebnou, tělocvičnou s šatnami a sociálním zařízením. V přístavbě se nachází školní kuchyně s jídelnou.

Součástí školního pozemku je sportovní areál, venkovní učebny se sedacím nábytkem a dětské hřiště s klasickým vybavením.

Velká sportovní hala je využívána nejen v hodinách tělesné výchovy, ale také pro tréninky florbalistů a sportovní utkání žáků.

Výuku ve škole zajišťuje 24 vyučujících I. a II. stupně, činnost školy zajišťují 2 pracovníci na úseku správním, 4 pracovníci provozu a 8 ve školní jídelně.

Převážná část žáků základní školy bydlí v obci, přibližně 5% žáků dojíždí z Havířova a Albrechtic.

Charakteristika družiny

Družina je součástí budovy základní školy, I. oddělení je pro děti 1. – 3. třídy, II. oddělení pro 4. – 5. třídu, III. oddělení pro . Samostatný vchod umožňuje rodičům individuální vstup z parkoviště u sportovní haly a nenarušuje chod školy.

Tato oddělení jsou plně vybavena nábytkem a hračkami podle věku dětí, televizí a PC s připojením na internet. Její činnost zajišťují 3 vychovatelky.

III. Popis současného stavu problematiky

1. Analýza předchozího období

Školka

Konkrétní případ sociálně patologických jevů u dětí nebyl řešen. U sociálně znevýhodněných dětí se objevovaly náznaky zanedbávání, jak tělesného, tak i citového, které by v pozdějším věku mohlo přerůst v nežádoucí sociálně patologické jevy jako je týrání, šikanování, vandalismus apod.

Škola

Z celé škály projevů rizikového chování žáků se ve škole v míře, která signalizuje nutnost preventivních aktivit, se objevovaly:

- záškoláctví a skryté záškoláctví: jedná se o krátkodobé absence (nejčastěji jednodenní) u určité skupiny žáků. Jsou to většinou žáci z méně podnětného prostředí, kdy buď sami ze svého rozhodnutí či často s vědomím rodičů nechodí do školy; problematika vyžaduje zvýšenou pozornost
- šikana: je v podstatě ojedinělým, izolovaným jevem pohybujícím se v první fázi maximálně na počátku druhé fáze, nejčastěji v rovině slovního urážení, vulgárních nadávek
- souvisejícím jevem je kyberšikana – nebezpečná pro svou snadnost a anonymitu; problematika vyžaduje být stále ve střehu a vnímat situaci
- agresivní chování a vulgarita: opět ojedinělý, izolovaný jev, který je spojen s několika jedinci; problematika nepředstavuje výrazné celoškolské nebezpečí
- drobný vandalismus: projevuje se omezeně, izolovaně, na chlapeckém WC a také mimo budovu školy, v souvislosti s tím, kdy jsou k obědu banány, pomeranče, jogurty atd.; žáci odhazují slupky a kelímky na veřejná místa a v areálu školy; problematika vyžaduje zvýšenou pozornost
- domácí násilí – týrání zneužívání dětí: škola je místo, kde lze za určitých podmínek odhalit indicie napovídající, že by mohlo k uvedenému jevu docházet.
- úrazy žáků při vzdělávání a s ním přímo souvisejících činnostech
- tělocvična – tělesná výchova, chodby, schodiště, učebny – v době přestávky, šatna, sportovní areál

Družina

Z celé škály projevů rizikového chování žáků se ve školní družině objevovaly:

- šikana: pro svou anonymitu tato problematika vyžaduje být stále ve střehu a vnímat situaci mezi dětmi mladšího školního věku z rozdílných kmenových tříd
- agresivní chování: opět ojedinělý, izolovaný jev, který je spojen s několika jedinci vyžadujícími pozornost při prosazování svých zájmů v mimoškolní době
- drobný vandalismus: projevuje se omezeně, musí být neustále středem pozornosti vychovatelek
- úrazy žáků: při hrách, na dětském hřišti, na schodišti, na chodbě

2. Začleňování problematiky prevence rizikového chování žáků do práce

Školka

V rámci MPP je nutné kombinovat poskytování informací z oblasti prevence sociálně patologických jevů s výcvikem v sociálních dovednostech.

Preferovat přístupy zaměřené do oblasti zdravého životního stylu a aktivního sociálního učení. Program musí brát zřetel na věk a osobní charakteristiky jedinců.

O šikaně jsou děti schopny mluvit a s pomocí učitelů se i bránit. Co se týká alkoholu a kouření, děti ví o možných následcích, ale dokud bude současný stav okolím tolerován, ani prevence nebude všemocná.

- vytváření prostředí pro spokojený, jistý a bezpečný rozvoj

- osvojování a upevňování základních hygienických návyků
- seznamování s jasnými pravidly chování jednotlivců, ve skupině a v kolektivu
- rozvoj citlivosti pro vzájemnou toleranci ohleduplnost, zdvořilost, vzájemnou pomoc a podporu
- kladení důrazu na prevenci šikany v dětském kolektivu
- spolupráce s rodiči
- zaměření pozornosti na včasné odhalování specifických poruch učení nebo i jiných postižení
- účast ve výtvarných soutěžích

Cíl po čtyřech letech

- znát rodinu jako zázemí a útočiště
- zvládat rozdíly v komunikaci s dětmi a dospělými
- mít základní sociální dovednosti
- chránit se před cizími lidmi
- mít základní zdravotní návyky
- zvládnout základy asertivního chování - říci „ne“

Škola

Problematika rizikového chování žáků je podrobně rozpracována ve školním řádu. Zvláštní důraz je zde kladen na omlouvání absence a šikanování. Důležitou součástí školního řádu jsou přesně stanovená výchovná opatření za jednotlivá porušení řádu.

I. stupeň

Primární prevenci na prvním stupni má na starosti třídní učitel. S jednotlivými tématy se děti setkávají především v prvouce, přírodovědě a vlastivědě. Při výuce lze využít různých metod, např. výklad, předávání informací, samostatnou práci, skupinovou práci, projektové vyučování, dramatickou výchovu nebo využít média či materiály školy z oblasti primární prevence.

Zaměření na mladší školní věk

- navozování příznivého psychosociálního klimatu ve třídě
- osvojování a upevňování základních návyků v rámci - hygiena, životospráva, sdělení základních informací z oblasti prevence experimentování s alkoholem a cigaretami
- základy etické a právní výchovy
- zaměření pozornosti na včasné odhalování specifických poruch učení nebo i jiných postižení
- všestranný rozvoj osobnosti žáka
- soustředěnost na včasné diagnostikování soc.-patologických problémů ve třídních kolektivech
- důraz na spolupráci s rodiči
- široká nabídka volnočasových aktivit (kroužky)
- ekologická výchova
- účast v soutěžích výtvarných, přírodovědných, sportovních, zdravotnických, dopravních atd.

Cíl - po pěti letech by děti měly umět

- definovat rodinu jako zázemí a útočiště
- zvládat rozdíly v komunikaci s dětmi a dospělými
- mít základní sociální dovednosti
- chránit se před cizími lidmi
- mít základní zdravotní návyky
- správně si zorganizovat svůj volný čas
- rozlišit léky a návykové látky
- znát informace o alkoholu, tabáku a dalších návykových látkách
- znát následky užívání návykových látek

- zvládnout základy asertivního chování (říci „ne“)

II. stupeň

Práce na druhém stupni je velmi náročná na koordinaci, tak aby byla probrána všechna témata, ale nedocházelo k jejich překrývání a přesycení žáků informacemi. S tématy z oblasti prevence se pracuje v předmětech občanská výchova, výchova k občanství, rodinná výchova, osobnostní výchova, přírodopis, chemie, dějepis, český jazyk a literatura. K práci s tématy lze využít metod výkladu, samostatné práce, práce s médií, projektové vyučování, skupinové práce, dramatizace, kooperace, práce s materiálem, besed, přednášek atd.

Zaměření na starší školní věk

- prevence = základ předcházení problémům

Úkoly a činnost učitelů a jiných pedagogických pracovníků

- posílení úlohy učitelů v oblasti tvorby pozitivního sociálního klimatu
- včasná diagnostika a intervence při riziku vzniku sociálně patologických jevů a kooperace s odborníky při jejich řešení (zejména spolupráce s výchovnou poradkyní a třídními učiteli)
- věnování pozornosti problematickým skupinám žáků nebo jednotlivcům
- odhalování projevů asociálního chování mezi žáky – soustředit se zejména na problematiku šikany.
- v rámci prevence kouření informovat o jeho škodlivosti a dopadu na zdraví
- sledovat často opakující se krátkodobé absence žáků – prevence záškoláctví
- v problematických případech častých absencí možnost vyžádání lékařského potvrzení
- sebevzdělávání učitelů v metodikách preventivní výchovy a ve výchově ke zdravému životnímu stylu
- shromažďování a zpřístupňování materiálů pro pedagogický sbor a zapojení vedení školy i kolegů do tohoto programu
- nově příchozím vyučujícím nabídnout všestrannou kolegiální pomoc

Zaměření na starší školní věk – aktivity pro žáky

- výchova k odpovědnosti za zdraví své i ostatních – vytváření eticky hodnotných postojů a způsobů chování
- zaměření pozornosti na projekty prevence drogových závislostí, konzumace alkoholu, kouření, vandalismu, rasismu, násilí, komerčního sexuálního zneužívání apod.
- včleňování výchovy ke zdravému životnímu stylu a oblastí preventivní výchovy do výuky jednotlivých předmětů (OV, Z, D, Ch, PŘ, TV, Vlkz)

Družina

Tuto problematiku zahrnuje Vnitřní řád školní družiny, důležitou součástí řádu jsou přesně stanovená výchovná opatření za jednotlivá porušení řádu, způsob přihlašování a odhlašování dětí a jejich pobyt v tomto zařízení.

Primární prevenci mají na starosti vychovatelky, které je nenásilně vřazují do pohybových her, dramatické výchovy i samostatné přípravy na výuku. K tomu využívají různé prezenční materiály i webové stránky.

Při zaměření tuto věkovou kategorii je kladen důraz na:

- navozování příznivého psychosociálního klimatu v obou odděleních
- osvojování a upevňování základních návyků v rámci - hygiena, životospráva
- všestranný rozvoj osobnosti žáka
- soustředěnost na včasné diagnostikování soc.- patologických problémů ve věkově smíšených kolektivech
- důraz na komunikaci a spolupráci s rodiči
- škálu pestrých zájmových činností
- ekologickou výchovu

- účast ve výtvarných, sportovních, zdravotnických a dopravních soutěžích

3. Stav z hlediska rizikového chování

Školka

Silné stránky	Slabé stránky
Vybavení hračkami a jinými pomůckami Přístup vyučujících Skladba denního programu Spolupráce s rodiči a SRZŠ Pozitivní hodnocení a pochvaly pro každé dítě Příprava na povinnou školní docházku	Vysoký počet přihlášených dětí Nezájem sociálně slabších rodičů o spolupráci a zapojení se do akcí

Škola

- vycházelo se z výsledků vzdělávání a chování ve školním roce 2016/2017 a strategie 2012 - 2017
- Prevence rizikového chování zahrnuje především aktivity v oblastech prevence:
- násilí a šikanování
 - záškoláctví
 - kriminality, delikvence, vandalismu aj. forem násilného chování
 - ohrožení mravnosti a ohrožování mravní výchovy mládeže
 - xenofobie, rasismu, intolerance a antisemitismu
 - užívání návykových látek (vč. opomíjeného alkoholu a kouření), anabolik, medikamentů a dalších látek
 - netolismu (virtuálních drog) a patologického hráčství (gambling)
 - diváckého násilí
 - komerčního sexuálního zneužívání dětí
 - syndromu týraných a zneužívaných dětí
 - sekt a sociálně patologických náboženských hnutí

Sledované oblasti – pedagogický proces, lidský potenciál, materiální vybavení a ostatní faktory

Silné stránky	Slabé stránky
Opakované vysvětlování učiva při nepochopení Individuální přístup Diferenciace výuky Podpora individuálního talentu a zájmu Uplatňování různých forem a metod působení na jednotlivce a skupiny dětí a mládeže, zaměřeného na podporu rozvoje jejich osobnosti a sociálního chování Akceptování výchovných opatření Důslednost v plnění úkolů	Strach ze zkoušení, hodně domácí přípravy Není pochopení pro osobní problémy Spolužáci nejsou aktivní, některé vyučování nebaví Narůstající agresivita spolužáků

Rodiče

Silné stránky	Slabé stránky
<p>Dobrá spolupráce škola – rodič, Sdružení rodičů při základní škole</p> <p>Včasná a velmi dobrá informovanost</p> <p>Jasná pravidla školy</p> <p>Včasná prevence sociálně patologických jevů</p> <p>Vybavení učebními pomůckami</p> <p>Poskytování poradenských služeb a zajišťování poradenských služeb specializovaných poradenských a preventivních zařízení pro žáky a rodiče</p>	<p>Kladení nepřiměřených požadavků na žáky</p> <p>Strach ze zkoušení</p> <p>Vzájemná agresivita žáků</p>

Pedagogičtí pracovníci

Silné stránky	Slabé stránky
<p>Zájem o sebevzdělávání</p> <p>Dobrá spolupráce v metodických orgánech</p> <p>Vzájemná kolegiální pomoc</p> <p>Kladné vnímání názorových postojů žáků</p> <p>Slovní hodnocení výsledků žáků za mimoškolní činnost</p> <p>Budování vzájemné důvěry mezi žákem a učitelem</p> <p>Otevřená komunikace s žákem, rodičem, širší rodinou a s ostatními pedagogy</p> <p>Individuální konzultace</p>	<p>Nezájem sociálně slabších rodičů o prospěch a chování svých dětí</p> <p>Výrazný nárůst agrese a vulgarity dětí všech sociálních skupin</p> <p>Narůstající množství úkolů a agendy</p>

Družina

Silné stránky	Slabé stránky
<p>Zajímavé aktivity</p> <p>Pobyt venku po vyučování</p> <p>Spolupráce s jinými družinami</p> <p>Možnost krátkodobého pobytu</p> <p>Samostatný vchod</p>	<p>Příliš různorodý kolektiv</p> <p>Někdy využívána jako „úschovna“</p> <p>Málo prostoru pro vlastní hraní – neustále se musí podřizovat jako ve škole</p>

IV. Cíle školní preventivní strategie

Pro všechny stupně stejné, různí se jen podle věkové kategorie.

1. Dlouhodobé cíle

- zlepšování klimatu oddělení a tříd, podpora zdravého klimatu oddělení a třídy, snížení agresivních projevů a vulgarity mezi dětmi a žáky
- systematické vedení ke zdravému životnímu stylu, bezpečnosti a ochraně zdraví, důsledné trvání na dodržování stanovených pravidel daných školním a vnitřním řádem a pravidel slušného chování
- omezení úmyslného a účelného zameškávání školního vyučování žáky
- sledování novodobých projevů souvisejících s riziky virtuální komunikace a potírání kyberšikany
- zvýšené zapojení všech do aktivit primární prevence

2. Střednědobé cíle

Pedagogové

- vedení třídnických hodin
- stanovení čitelných pravidel chování
- práce třídního učitele s kolektivem a řešení konfliktních situací mezi dětmi
- podpora přátelských vztahů
- soudržnosti a spolupráce v kolektivech
- vedení k toleranci
- komunikace učitel – žák
- komunikace učitel – zákonný zástupce
- zapojení do diagnostického a terapeutického procesu
- důslednost a neústupnost v případě agresivních a vulgárních projevů; sledování docházky a včasné řešení absencí
- vnímání záškoláctví jako asociálního chování a zmírňování jeho stavu

Zákonní zástupci

- prohlubování spolupráce v oblasti problematiky šikany a jiných forem agresivního chování
- dodržování pravidel slušného chování po vyučování v domácím prostředí; včasné omlouvání ve škole
- pravidelná kontrola školní práce; vytvoření podnětného rodinného prostředí

Spolupráce s okolím

- zprostředkování besed z řad odborníků zaměřené na vztahy kolektivu, komunikaci a šikany, internet
- spolupráce s PPP v případě potřeby intervence a při naplnění skutkové podstaty některého z trestných činů
- spolupráce s Policií ČR – besedy, předcházení trestným činům – vandalismus, distribuce a užívání návykových látek v prostorách školy
- v případě ohrožení zdraví a bezpečí dítěte součinnost s orgánem sociálně - právní ochrany dětí

Žáci

- podpora jedince skupinou
- podpora a rozvoj zdravého sebeprosazování
- posilování schopnosti předcházení a zvládnutí konfliktní a jiné náročné situace
- rozvoj komunikačních dovedností
- dodržování domluvených pravidel nejen ve vyučování, o přestávkách, ale i na mimoškolních akcích
- omezení problémů s učením

3. Krátkodobé cíle

Pro všechny stupně stejné

- vzájemné poznání dětí, pedagogů a dalších zaměstnanců školy
- společné stanovení a zažití pravidel harmonického soužití mezi dětmi a učiteli
- zvyšování zdravého sebevědomí dětí
- řešení konfliktů a schopnost komunikace
- výchova k vzájemné úctě a sebeúctě
- výchova k vyjádření vlastního názoru
- výchova k práci v kolektivu
- svět kolem nás a rizika, která na nás číhají – alkohol, drogy, kouření
- pochopení pojmu zdraví, z něhož se odvíjí i chápání poškození zdraví
- dětská práva
- besedy organizované hasiči
- akceptování se dětí navzájem mezi sebou
- spolupodílení se na vytvoření pozitivního a adekvátního sebehodnocení u žáka

Prevence rizikového chování zahrnuje především aktivity v oblastech prevence:

- násilí a šikanování
- záškoláctví
- kriminality, delikvence, vandalismu aj. forem násilného chování
- ohrožení mravnosti a ohrožování mravní výchovy mládeže
- xenofobie, rasismu, intolerance a antisemitismu
- užívání návykových látek (vč. opomíjeného alkoholu a kouření), anabolik, medikamentů a dalších látek
- netolismu (virtuálních drog) a patologického hráčství (gambling)
- diváckého násilí
- komerčního sexuálního zneužívání dětí
- syndromu týraných a zneužívaných dětí
- sekt a sociálně patologických náboženských hnutí

V. Metody a formy

1. Nejčastěji používané metody práce:

Školka

- sociální hry, hraní rolí, obhajoba určitého názoru, trénování způsobu odmítání
- spontánní a řízené aktivity
- individuální a skupinové činnosti
- didakticky zacílené činnosti
- grafomotorická cvičení
- jazykové chvílky
- pohybové hry a činnosti s využitím tělocvičny
- rehabilitační činnosti

Téma	Realizace
lidské tělo	odlišnosti, základní hyg. návyky
mezilidské vztahy	rodina, důvěra, kamarádi, cizí lidé - nebezpečí
vztahy v dětském kolektivu	Zastrašování, násilí, šikana
multikulturní výchova	projevy nesnášenlivosti

Volnočasové aktivity zajišťují ped. pracovníci

- keramika
- pěvecký sbor
- Lampionový průvod - SRZŠ
- Mikulášská besídka
- Karneval
- Den matek
- Den pro mého tátu
- Den dětí
- Výlety s rodiči
- Brigády rodičů s dětmi
- Den Země – obecní úřad

Škola

Nejčastěji používané metody práce:

- výklad (informace)
- projektové vyučování
- interaktivní besedy, diskuze
- sociální a psychomotorické hry, hraní rolí, obhajoba názoru, trénování způsobu odmítání
- posilování schopnosti vypořádat se s odmítnutím, zklamáním a selháním
- párová, skupinová práce ve třídě, exkurze
- nabídka kulturních a sportovních programů

1. – 5. ročník

- společné stanovení a zažití pravidel soužití mezi žáky a učiteli
- zvyšování zdravého sebevědomí žáků

- zkoumání a uvědomování si vlastní osobnosti
- vnímání individuálních odlišností dětí mezi sebou a přijímání těchto jevů
- nácvik vzájemné úcty, sebeúcty a důvěry
- rozvoj schopnosti diskutovat, komunikovat, řešit problémy a konflikty (například formou komunitního kruhu)
- rozvoj schopnosti klást otázky, umění vyjádřit svůj názor, umění říci „ne“
- navozování příznivého psychosociálního klimatu ve třídě
- osvojování a upevňování základních návyků – hygiena, životospráva, sdělení
- základních informací z oblasti prevence experimentování s alkoholem a cigaretami
- základy etické a právní výchovy
- zaměření pozornosti na včasné odhalování specifických poruch učení nebo i jiných
- postižení
- všestranný rozvoj osobnosti žáka
- soustředěnost na včasné diagnostikování soc. patologických problémů v třídních kolektivech
- důraz na spolupráci s rodiči
- široká nabídka volnočasových aktivit
- ekologická výchova
- návštěvy divadelních představení, koncertů, besed apod., účast v soutěžích výtvarných, sportovních, zdravotnických, dopravních atd.

Téma	Realizace
1. třída	
osobní bezpečí	průběžně po celý rok ve všech předmětech a aktivitách
základní zásady mezilidské komunikace	průběžně ve všech předmětech a aktivitách, zejména při skupinových činnostech
vztahy v dětském kolektivu	průběžně ve všech předmětech, zejména v Čj, Tv, při kolektivních činnostech
každý člověk je jiný	sledování a respektování odlišností Čj, Tv
základní hygienické návyky	průběžně ve všech předmětech a činnostech
využití volného času	kroužky
rodina, jako bezpečné místo	využití vánočních a velikonočních svátků v Prv, Čj
2. třída	
lidské tělo	Tv – průběžně, Prv
zdraví a jeho ochrana	Tv – průběžně, Prv (popis částí těla)
zacházení s léky	Prv (hygiena, čistota – nemoc, úraz)
režim dne	ČJ sloh, Prv (lidé a čas – orientace v čase)
vztahy mezi lidmi	ČJ – divadla, výlety, projekty, skupinové práce), Prv
chování v krizových situacích	Průběžně během roku
3. třída	
pojmy z oblasti prevence, sexuální výchovy a drogové závislosti	Prv – člověk, lidské tělo, muž a žena, člověk, pečujeme o své zdraví
zdraví a jeho ochrana	Prv – pečujeme o své zdraví
lidé kolem nás, multikulturní výchova	Prv – rodina a škola, člověk
využívání volného času	Prv – práce a volný čas
ochrana proti obtěžování cizí osobou	Prv – rodina, pečujeme o své zdraví

4. třída

lidské tělo, odlišnost mezi pohlavími	Čj čtení – formou rozhovorů, besed
životospráva a důsledky nevhodných návyků	Podle potřeb ve výuce
využívání volného času	Př – průběžně, ČJ sloh – vypravování, dramatizace
pojmy drogová závislost, a sexuální výchova	Čj čtení – informace v médiích, výukové programy
vztahy v dětském kolektivu	Divadlo, výlety, skupinová práce, práce v komunikativním kruhu - průběžně

5. třída

domov, rodina, důvěra, vztahy	Průběžně v hodinách ČJ – formou rozhovorů, besed, Vv – koláže (téma – bytové prostředí)
léčivé a návykové látky	Př – srovnání, výroba léků, závislost
vztahy v dětském kolektivu	Průběžně, společné akce – výlety, projekty, skupinové práce
komunikace	Průběžně ve všech hodinách – prezentace prací, práce ve skupinách, řešení modelových situací, návštěvy divadel, komunikace s dospělými lidmi
drogy a jejich vliv na organismus	Př – učivo člověk – beseda na dané téma, sbírání nejruznějších informací v médiích, Tv – správná životospráva, vliv drog na organismus, doping, Čj – volný čas, kamarádi, konflikt a jeho řešení
nebezpečí při komunikaci s cizími osobami	ČJ – průběžně (modelové situace a rozhovory)
sexuální chování, zneužívání	Př - podle možností sledování výukového programu
krizová centra	Př – průběžně podle potřeby a vyskytujících problémů (modelové situace, rozhovory, beseda, krizová centra v našem okolí, důležitá telefonní čísla, význam těchto zařízení)

6. – 9. ročník

- vzájemné poznávání účastníků
- vytváření vztahu důvěry mezi žáky a učiteli a mezi žáky navzájem
- stanovení pravidel soužití třídní komunity
- formování skupiny, která je pro žáky bezpečným místem, která jim pomůže vyhnout se rizikovému společensky nežádoucímu chování – šikanování, užívání alkoholu a drog, vzniku různých typů závislostí apod.
- začlenění nových žáků do komunity třídy
- trénink obrany před manipulací, s uměním říci „ne“
- trénink odpovědnosti za vlastní rozhodnutí
- zvládání náročných fyzických duševních situací
- umění vyrovnat se s neúspěchem
- upevňování vztahů v komunitě vrstevníků
- rozvoj schopností přijímat svobodná a odpovědná rozhodnutí
- nácvik efektivní komunikace na základě vlastních prožitků
- nácvik řešení zátěžových situací
- zvýšení schopnosti odolávat nebezpečím, krizím, stresu, zátěžovým situacím (včetně odmítání alkoholu, drog, nikotinu, nevhodných způsobů chování)
- přehled životních rizik
- společenské vztahy (včetně mediální hygieny, vlivu reklamy apod.)
- modelové, projektové situace poskytující návody k řešení problémů

Téma	Realizace
6. třída	
Vhodná náplň volného času, zdravý životní styl	OV adaptace na II. stupeň
Prevence, problémy šikany	OV, Čj – dramatizace
Ochrana zdraví	OV – režim dne
Rodina a její funkce pro zdravý rozvoj jedince	OV – sociální role, majetková nerovnost
Osobní bezpečí, způsob chování v krizových situacích	Průběžně třídní učitel, třídnické hodiny
Způsoby odmítání	OV - komunikace
Centra odborné pomoci	Průběžně

7. třída	
komunikace mezi lidmi	Volnočasové aktivity
	školní výlet
	třídnická hodina
	LVVZ
mezilidské vztahy	Třídnická hodina
	přednáška, beseda – podle možností
	školní výlet
	LVVZ
péče o zdraví, život s handicapem	Třídnická hodina
	LVVZ
	Školní výlet
sexuální výchova, vztahy mezi dívkami a chlapci	Třídnická hodina
	LVVZ
	Školní výlet
osobní bezpečí, šikana, sexuální násilí	Třídnická hodina, přednáška, beseda (kriminalita)
drogy a jejich dělení, účinky, prevence	Třídnická hodina
Občanská výchova	vztahy dívky, chlapci
	problémy náboženství, náboženská nesnášenlivost
	člověk a morálka, člověk a lidská práva
	lidská práva, osobní bezpečí
	šikana, právo na bezpečí
	sociální skupiny, život s handicapem
Výchova ke zdraví	zdravý životní styl
	pohlavní nemoci, prevence, zdroje
	zdravá výživa
	návykové látky
	sexuální násilí, pohlavní nemoci

8. třída	
fyzilogie, působení drog na oběhový, nervový a dechový systém tělesné, duševní a sociální změny u závislého člověka	Př – základní životní funkce člověka – zdravý životní styl, chemická reakce v organismu
tělesné, duševní a sociální změny u závislého člověka rozvoj sebepoznání a sebepojetí	Ov – osobnost, poznání druhých, silné a slabé stránky mého já Třídnická hodina
řešení problémů, chování v krizových situacích, konflikty	Ov – náhražky smyslu života, co řeší droga, chování, jednání, city – agresivita, konflikty, šikana, konflikty v manželství,

	osobní realizace, partnerství a rodinné soužití, těhotenství
	Výchova ke zdraví – drogy, nejčastěji užívané látky, dopad na zdraví
	Třídnická hodina
agresivita, šikana, různé formy násilí, sexuální výchova, odlišnosti, deviace	Výchova ke zdraví – sexuální výchova, sexuální deviace, promiskuita a ohrožení života, pohlavně přenosné choroby
	Př – rozmnožování člověka, rodičovství
	Třídnická hodina

9. třída

Volba povolání	Osobnostní předpoklady, schopnosti, dovednosti, uplatnění na trhu práce, rekvalifikace
Občanská výchova	komunikace potřeby dítěte, týrání, zneužívání; právní odpovědnost ochrana člověka za mimořádných okolností vztah k jiným kulturám a národnostem (EU)
Výchova ke zdraví	prevence zneužívání návykových látek volba životního partnera, zdravé sexuální chování, sexuální výchova, antikoncepce tělesná a duševní hygiena

Volnočasové aktivity

- rukodělný kroužek
- sborový zpěv
- přírodovědný kroužek
- keramický kroužek
- fyzikální kroužek
- příprava k přijímacímu řízení z M a ČJ
- malování pro nejmenší
- sportovní olympiáda vesnických škol
- cyklistický závod - SRZŠ
- lampionový průvod – SRZŠ
- karneval 1. – 3. ročník
- Radovánky - SRZŠ
- Mikuláš
- Vánoční koncert
- Den Země – obecní úřad

Družina

Nejčastěji používané formy práce

- klidové hry, klidné zájmové činnosti, poslechové činnosti a rekreační činnosti
- aktivní odpočinek s náročnějšími pohybovými prvky, zájmových činností
- řízená kolektivní nebo individuální činnost, spontánní aktivita a přípravou na vyučování
- činnosti spojené s plněním školních povinností

Téma	Realizace
I. a II. oddělení	
osobní bezpečí	Můj dům – můj hrad, Cesta do školy
základní zásady mezilidské komunikace	Rodina, Svátky a oslavy
vztahy v dětském kolektivu	Naše škola není bludiště, Učíme se toleranci
každý člověk je jiný	Mí kamarádi
základní hygienické návyky	Člověk a jeho zdraví
využití volného času	Lidé a čas, Co všechno stihneme během dne
rodina, jako bezpečné místo	Lidé kolem nás, Rodina
zdraví a jeho ochrana	Chci být zdravý, Čistota – půl zdraví
chování v krizových situacích	Cesta do školy, Naše škola není bludiště

III. oddělení	
osobní bezpečí	Cesta do školy, Můj dům – můj hrad
mezilidská komunikace	Mí kamarádi, Svátky a oslavy
zdraví a jeho ochrana	Chci být zdravý
lidé kolem nás, multikulturní výchova	Učíme se toleranci, Všude žijí lidé
využívání volného času	Co všechno stihneme během dne, Lidé a čas
ochrana proti obtěžování cizí osobou	Cesta do školy, Naše škola není bludiště
životospráva a důsledky nevhodných návyků	Chci být zdravý, Náš jídelníček
využívání volného času	Snažíme se často chodit ven, Sport je náš kamarád
vztahy v dětském kolektivu	Učíme se toleranci

Volnočasové aktivity, které zajišťují vychovatelky

- vycházky
- sportovní akce
- pěvecká a taneční soutěž
- karneval
- recitační a čtenářská soutěž
- Den matek
- Družinová olympiáda
- Puzliáda
- Den Země – obecní úřad

VI. Personální zajištění prevence

Výchovný poradce

- poskytuje poradenskou činnost pro rodiče a žáky při volbě povolání (např. informace o jednotlivých typech škol, požadavcích a předpokladech přijetí, seznamuje žáky s organizací přijímacího řízení ve středních školách a konzervatořích, provádí tisk a kontrolu přihlášek ke studiu, vydává žákům Zápisové lístky a vede jejich evidenci, zajišťuje pro žáky besedy, odborné přednášky a exkurze, poskytuje individuální konzultace pro žáky a jejich rodiče, vyhodnocuje výsledky přijímacího řízení
- zabývá se řešením výchovných problémů žáků a provádí konzultace se zákonnými zástupci žáků při výchovných problémech. Při jejich řešení spolupracuje s vedením školy, třídním učitelem a členy školního poradenského pracoviště
- spolupracuje se školním koordinátorem prevence sociálně patologických jevů při sledování záškoláctví, zneužívání návykových látek a ostatních sociálně patologických jevů (př. šikana) a navrhuje nápravná opatření
- ve spolupráci s třídními učiteli věnuje pozornost nadaným a talentovaným žákům a navrhuje další péči o ně
- podílí se spolu se speciálním pedagogem a školním psychologem na péči o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami
- spolupracuje s úřadem práce, odborem sociální péče, poradenskými zařízeními, zdravotními a dalšími institucemi
- pomáhá při řešení konfliktních situací ve škole (zákonný zástupce - učitel, učitel - žák, žák -žák)
- vede písemné záznamy ze všech jednání v rámci činnosti výchovného poradce

Metodik prevence

- vyhledává a orientačně šetří žáky s rizikem či projevy sociálně patologického chování, poskytuje poradenskou službu těmto žákům a jejich zákonným zástupcům, případně zajišťuje péči odpovídajícího odborného pracoviště
- ve spolupráci s třídními učiteli se zabývá varovnými signály spojených s možností rozvoje sociálně patologických jevů u jednotlivých žáků a tříd a sleduje úroveň rizikových faktorů
- koordinuje aktivity školy zaměřených na prevenci záškoláctví, závislosti, násilí, vandalismu, sexuálního zneužívání, zneužívání sektami, nekriminálního a kriminálního chování, rizikových projevů sebepoškozování a dalších sociálně patologických jevů
- spolupracuje s orgány státní správy a samosprávy, které mají v kompetenci prevenci sociálně patologických jevů (poradenská, terapeutická, preventivní, krizová a další zařízení)
- kontaktuje odpovídající odborné pracoviště v případě akutního výskytu sociálně patologických jevů
- zajišťuje preventivní programy pro třídní kolektivy v oblasti sociálně patologických jevů
- ve spolupráci s výchovným poradcem se podílí na řešení výchovných problémů žáků
- vede záznamy o obsahu činnosti a navržených opatřeních

Nabídka vyšetření

- kariérové poradenství (vhodný výběr střední školy)
- vyšetření IQ
- styly učení

Pedagogové

- věnují se v rámci výuky rozvoji kompetencí žáků v oblasti sociálních dovedností, učí podle principů a metod v rámci koncepce školy
- provádějí průběžnou diagnostiku žáků a třídy
- na pedagogických radách vzájemně hodnotí uplynulé období, konzultují případné problémy, navrhují opatření
- třídní učitel je v kontaktu s zákonnými zástupci žáků své třídy prostřednictvím konzultačních a třídních schůzek, osobních setkání a dalších možností komunikace

Ředitel školy

- sleduje efektivitu prevence rizikového chování
- sleduje problémy v kontextu celé školy a dělá personální a organizační opatření ke zlepšení vzájemného soužití ve škole.

K zjištění aktuálního stavu rizikového chování ve škole jsou využívány dotazníkové metody, práce třídních učitelů a připomínky dětí žakovské rady.

VII. Způsob hodnocení

- jednou ročně – vždy na konci školního roku
- po ukončení platnosti školní strategie
- průběžně na základě výskytu soc. patologických jevů ve třídách

VIII. Postup při selhání preventivních opatření školy

S těmito postupy, které potvrdí svým podpisem, jsou rodiče seznámeni na třídních schůzkách a na internetových stránkách školy.

A. Šikana

1. Učitel, který vyzoroval šikanu nebo byl na ni některým žákem upozorněn, konfrontuje své pozorování s dalšími kolegy, především s třídními učiteli.
2. Podezření na šikanu oznámí učitel ŠMP, ŘŠ nebo ZŘŠ.
3. Třídní učitel se ve spolupráci s ostatními učiteli a ŠMP pokusí nalézt vhodné svědky.
4. ŠMP provede individuální, případně konfrontační rozhovor se svědky – spolužáky. Nechá individuálně písemně popsat danou skutečnost, kterou dotyční podepíše. Vytvoří zápis z pohovoru, nechá ho svědky podepsat a přiloží písemnou výpověď.
5. ŠMP se spojí s rodiči případné oběti a konzultuje s nimi znaky možné šikany.
6. Vyslechne ve spolupráci s MP oběť, zaručí jí diskrétnost a důvěrnost poskytnutých informací, vyhotoví zápis a rodičům oběti nebo oběti samotné nabídne pomoc poskytovanou odborným pracovištěm.
7. ŠMP ve spolupráci s VP, popř. Tu provede rozhovor s agresorem (agresory), nechá individuálně písemně popsat danou skutečnost, kterou dotyčný/í podepíše/í, sepíše
8. Zápis a přiloží písemnou výpověď.
9. ŘŠ je o průběhu šetření průběžně informován TU/ŠMP
10. Po zjištění všech skutečností navrhne ŘŠ spolu s TU, VP a ŠMP další postup.
11. TU informuje jak rodiče oběti, tak rodiče agresora o následujícím postupu. Pozve je do školy, kde s nimi po seznámení se situací provede stručný zápis, který všichni zúčastnění podepíše. Pozve zvláště rodiče oběti a zvláště rodiče agresora!
12. Teprve po všech výše uvedených krocích rozebere tu, případně ve spolupráci ŠMP, situaci ve třídě, oznámí potrestání viníků.

B. Záškoláctví

1. Při neomluvené a zvýšené neomluvené absenci žáka ve škole informuje tu VP nebo ŠMP případně ředitele školy.
2. Tu ověří věrohodnost neomluvené absence a kontaktuje zákonné zástupce pozváním k projednání situace.
3. Pokud se zák. zástupce dostaví, sepíše tu zápis z pohovoru, jednu kopii dostane rodič a druhou tu založí.
4. Pokud se nedostaví, na zápis tu napíše – nedostavil se – a zák. Zástupce je znovu pozván úřední cestou na výchovnou komisi.
5. Při opakovaném bezdůvodném záškoláctví je výchovná komise – TU, VP, ŠMP a zákonný zástupce. Zápis odešle VP na OSPOSD příslušnému sociálnímu pracovníkovi nebo příslušnému kurátorovi.

C. Projevy rasismu, xenofobie a intolerance

1. Tyto projevy jsou porušením školního řádu.
2. Každý pedagog, který toto nevhodné chování zachytí, je povinen situaci na místě řešit.
3. O nevhodném chování učitel vždy informuje TU ŠMP
4. V případě vážného prohřešku je informován ŘŠ.

D. Žák pod vlivem psychoaktivní nebo návykové látky

1. Učitel, který přistihl žáka pod vlivem psychoaktivní látky nebo návykové látky, je povinen zajistit žákovi bezpečnost. Tím se rozumí buď první pomoc, první pomoc + RZS nebo jen neustálý dohled pedagoga (ideálně tento dohled zajistí tu).
2. Učitel tuto informaci ihned oznámí ŘS, ZŘ, kteří okamžitě kontaktují rodiče.
3. V akutním případě, po zjištění zneužívání návykových látek ve škole, nebo v případě, že žák je prokazatelně ovlivněn návykovými látkami v době vyučování, ŘŠ nebo ZŘ kontaktuje zdravotnické zařízení a zároveň zákonné zástupce a uvědomí odbor sociální právní ochrany dětí.
4. Učitel provede ve spolupráci s MP prevence zápis o daném případě.

5. Po návratu žáka do školy provede tu nebo ŠMP pohovor se žákem. Doporučí mu rozhovor s odborníkem, sdělí mu kontakty na odborná zařízení.

D. Řešení přestupků

Při jejich zjištění jsou navržena cílená opatření. V případě, kdy selže prevence ve škole, bude přistoupeno k následujícím opatřením:

1. individuální pohovor se žákem
2. jednání s rodiči na úrovni výchovné komise
3. doporučení kontaktu s odborníky
4. v případě nezájmu rodičů uvědomění sociálního odboru, oddělení péče o dítě

IX. Měření efektivity preventivní strategie

- porovnání počtu sociálně – patologických jevů ve škole, ze zápisů z porad bude čitelné, kolikrát se tyto otázky projednávaly na poradách a s jakým výsledkem – stanovisko vedení školy
- kvantitativní hodnocení – vyjádřeno v procentech – zapojení žáků do mimoškolních aktivit, do specifické a nespecifické PP
- porovnávání počtu ped. pracovníků zapojených do akcí školy na začátku a na konci roku, do DVPP
- porovnání počtu absence v jednotlivých letech – vyjmutí neomluvené absence – snížených stupňů z chování, příčin odchodu žáků na jiné školy
- dotazníková šetření na začátku a na konci školního roku – srovnání na konci celého období – pro žáky, rodiče, pedagogy /viz příloha č.1/

VI. Přehled legislativy

Metodické pokyny, zákony

- Metodický pokyn ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních (č.j. MSMT-21149/2016)
- Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže (Dokument MŠMT č.j.: 21291/2010-28)
- Zákon č. 561 ze dne 204 o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání
- 562/2004 Sb. Změna některých zákonů v souvislosti s přijetím školského zákona
- 563/2004 Sb. O pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů
- Zákon č. 379/2005 Sb. K ochraně před škodami působenými tabákem, alkoholem, návykovými látkami

Základní mezinárodní normy

Ministerstvo zahraničních věcí

- 47/1965 Sb. Jednotná úmluva o omamných látkách z roku 1961 (s účinností od 13. 12. 1964)
- 458/1991 Sb. Protokol o změnách Jednotné úmluvy o omamných látkách z roku 1961 (s účinností od 4. 7. 1991)
- 62/1989 Sb. Úmluva o psychotropních látkách z roku 1971 (s účinností od 11. 1. 1989)
- 462/1991 Sb. Úmluva OSN proti nedovolenému obchodu s omamnými a psychotropními látkami z roku 1988 (s účinností od 2. 9. 1991)
- Všeobecná deklarace lidských práv <http://www.osn.cz/dokumenty-osn/soubory/vseobecna-deklarace-lidskych-prav.pdf>
- 120/1976 Sb. Mezinárodní pakt o občanských a politických právech a Mezinárodní pakt o hospodářských sociálních a kulturních právech (s účinností od 23. 3. 1976)
- 104/1991 Sb. Úmluva o právech dítěte (s účinností od 6. 2. 1991)
- 209/1992 Sb. Evropská úmluva o lidských právech - Úmluva o ochraně lidských práv a svobod (s účinností od 18. 3. 1992)

Světová zdravotnická organizace (World Health Organization)

- Projekt WHO "Zdravá města" a "Zdravá škola" <http://www.who.cz/>
- <http://www.szu.cz/>
- Evropský akční plán o alkoholu 2000-2005 <http://www.plbohnice.cz/nespor/eaapnczn.doc>
- Rámcová úmluva o kontrole tabáku <http://www.dokurte.cz/download/FCTCcesky.pdf>

Evropský parlament a Rada Evropy

1150/2007/E Rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady č, kterým se na období let 2007-2013 zavádí zvláštní program „Drogová prevence a informovanost o drogách“ jako součást obecného programu „Základní práva a spravedlnost“ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2007:257:0023:0029:CS:PD>

Strategie

- Strategie prevence rizikových projevů chování u dětí a mládeže v působnosti resortu MŠMT na období 2009 - 2012
- Strategie prevence sociálně patologických jevů (rizikových projevů chování) u dětí a mládeže v Moravskoslezském kraji na období 2009 - 2012
- Národní strategie protidrogové politiky na období 2010 - 2018
- Protidrogová strategie EU na období 2005 - 2012
- Strategie protidrogové politiky Moravskoslezského kraje na období 2011 - 2014

VII. Kontakty

Telefonické

Policie ČR	158
Rychlá pomoc	155
Městská policie	156
Hasiči	150
Tísňové volání	112
Linka důvěry	Havířov 596 505 323, linka.duvery.havirov@seznam.cz 596 410 888, linkaduvery@ssmh-havirov.cz
Linka bezpečí pro děti a mládež v krizových ži	116 111, pomoc@linkabezpeci.cz
Bílý kruh bezpečí	116 006, www.bkb.cz
Dona – pro osoby ohrožené domácím násilím	251 511 313, www.donalinka.cz
Perefona – pro oběti domácího násilí, sexuálního zneužívání a znásilnění	737 834 345, 545 245 996 www.persefona.cz
Pedagogicko-psychologická poradna	Havířov 597 582 372, www.pppkarvina.cz
Středisko výchovné péče	Karviná, tel. 596 239 202, www.vedoucivp-ostrava.cz
Centrum psychologické pomoci	Karviná, tel. 596 318 080
Centrum drogové pomoci	Havířov, 596 884 854, www.ssmh.cz
Centrum prevence pro děti a mládež	Havířov, 599 505 320, 607 268 748, centrumprevence@ssmh.cz
Kurátoři pro mládež oddělení sociálně právní ochrany při Magistrátech měst	Havířov: 596 803 450, 596 803 483, 596 803 482, 596 803 455

Odkazy na internetu

- www.drogy-info.cz
- www.pervitin.cz
- www.biotox.cz
- www.odrogach.cz
- www.sikana.cz
- www.zivot-bez-zavislosti.cz
- www.pejsek.cz
- www.kurakovaplice.cz
- www.dokurte.cz
- www.nekourit.wz.cz
- www.sweb.cz/koureni
- www.aids-hiv.cz
- www.sexus.cz
- www.pppinfo.cz
- www.anorexie.wz.cz
- www.renarkon.cz
- www.dropin.cz
- www.help-psych.cz
- www.linkabezpeci.cz
- www.strada.cz

- www.help24.cz
- www.mvcr.cz/prevence
- www.romove.cz
- www.ceskaskola.cz
- www.msmt.cz/mladez/prevence
- www.sananim.cz (problematika dětí a drog)
- www.arte.cz (zákony ve školství)
- www.drogy.sidliste.cz (problematika mládeže a drog)
- www.gild.cz-drogy (protidrogová prevence na školách)
- www.nekurte.cz
- www.ideon.cz/nekurak
- www.rodiceprotidrogam.cz
- www.muweb.cz/veda/nespor
- www.mojeskola.net/samsebou
- www.odrogach.cz
- www.vlada.cz (poradní a pracovní orgány/rada vlády pro koordinaci protidrogové politiky)
- www.drogy-info.cz
- www.capld.cz/linky (adresář linek důvěry)
- www.sekty.cz
- www.drogovaporadna.cz
- www.zakony.cz
- www.pvskoly.cz/data
- www.zachranny-kruh.cz
- www.poradenskecentrum.cz
- www.muynet.cz
- www.pppkarvina.cz
- www.krajmoravskoslezsky.cz
- www.k-centrum.zde.cz
- www.karvina.org.cz
- www.pobavmese-o-alkoholu.cz
- www.mvcr.cz/policie/npdc/prevence.html
- www.sim.cz
- www.slezskadiakonie.cz
- www.msmt.cz/eu/sp-strediska-integrace-mensin
- www.prevcentrum.cz
- www.partnersczech.cz
- www.freeteens.cz
- www.baldovec.cz
- www.mvcr.cz/dokument/2007/prevence/strategie
- www.odyssea.cz
- www.sos-ub.cz/prevence
- www.zkola.cz
- www.cnnfm.cz
- www.minimalizacesikany.cz
- www.detskaprava.cz
- www.poradenskecentrum.cz
- www.sikana.cz
- www.vztahy.org
- www.nasedite.cz

VIII. Přílohy

1. Příloha č. 1

Dotazník žáci

Označ křížkem správnou variantu.

	Rozhodně ANO	Spíše Ano	Nevím	Spíše NE	Rozhodně NE
1. Jak se ti líbí ve škole?					
2. Vyhovuje ti počet žáků ve třídě?					
3. Máš ve třídě kamarády?					
4. Vycházíš dobře s učiteli?					
5. Vycházíš dobře s třídním učitelem?					
6. Obrátil by ses v případě potřeby na vedení školy?					

Jak se cítíš ve škole?

1. vzhledem ke třídě:
 - a) jako doma tzn. bezpečně
 - b) jako s kamarády
 - c) jako v hororovém filmu
 - d) jako cizinec ve městě
2. vzhledem k pedagogům:
 - a) jako doma
 - b) jako s kamarády
 - c) jako v hororovém filmu
 - d) jako cizinec ve městě

Umíš najít potřebnou informaci na internetových stránkách školy?

- a) ano
- b) ne

Komu by ses ve škole svěřil s problémem? (Označ křížkem, maxim. 3x)

třídnímu učiteli	
školnímu metodikovi prevence	
výchovnému poradci	
jinému učiteli	
řediteli školy	
spolužákovi	
nikomu	

Jak bys zhodnotil kolektiv třídy?

- a) jsem spokojen
- b) jsem spokojen s malými výhradami
- c) jsem spíše nespokojen
- d) jsem nespokojen

Označ křížkem správnou variantu

(maximum – neomezeně)

	Kamarádi	Materiální vybavení třídy	Příjemná atmosféra	Nic	Jiné (napiš co?)
1. v mé třídě mi chybí?					
2. v mé třídě bych změnil?					
3. v mé třídě mi vadí?					
4. v mé třídě se mi líbí?					

Dotazník rodiče

Označte křížkem správnou variantu (maximum neomezeně).

	Počet žáků ve třídě	Materiální vybavení učeben	Kvalitní pedagogický sbor	Možnost mimoškolních aktivit pro žáky	Jiné (napište co?)
1. Na této škole se mi líbí?					
2. Na této škole bych změnil(a)?					
3. Na této škole mi vadí?					

Vyhovuje Vám počet žáků ve třídě?

- a) ANO
- b) NE

Má vaše dítě ve třídě kamarády?

- a) ANO
- b) NE

Umíte najít potřebnou informaci na internetových stránkách školy?

- a) ANO
- b) NE

V případě, že řeším problém, obrátím se na:

Třídního učitele	Školního metodika prevence	Výchovného poradce	Učitele	Ředitele školy

Seřaďte podle svého názoru priority významnosti následujících hodnot od 1 do 4:

(1 – nejvíce, 4 – nejméně)

- Má rodina
- Má práce
- Mé koníčky
- Škola, kterou mé dítě navštěvuje

Dotazník pedagogové

Funkci preventisty na naší škole vnímám jako:

- potřebnou
- nepotřebnou
- nutné zlo
- velmi přínosnou

A proč zrovna takto?

Na naší škole se mi učí:

Jsem velice spokojen(a)	Jsem spokojen(a) s malými výhradami	Jsem spíše nespokojen(a)	Jsem rozhodně nespokojen(a)

V kolektivu ostatních pedagogů se cítím:

- jako doma
- jako s kamarády
- jako v hororovém filmu
- jako cizinec ve městě

2. Příloha č. 2

Hodnocení PP

Evidence rizikového chování	školka	škola	škola	družina
Projevy		1. pol.	2. pol.	
Neomluvené hodiny				
2. stupeň z chování				
3. stupeň z chování				
Zneužití alkoholu				
Zneužití drog				
Kouření				
Agresivní, násilné chování				
Krádeže				
Sexuální obtěžování				
Pohovory s žáky				
Pohovory a rodiči				

Aktivity pro žáky	školka	škola	družina
Aktivity specifické primární prevence			
V rámci řešení výchovných problémů			
V rámci řešení SPU			
Téma závislosti /návykové látky/			

Sociální klima třídy			
Prevence kriminality			
Téma násilí			
Záškoláctví			
Extrémismus			
Rasismus			
Dlouhodobé programy			
Projekt Zdravý životní styl			
Projekt Moderní je nekouřit			
jiné			
Účast v projektech /grantech/			
Comenius			

Způsob realizace MPP /formy, metody/	Poskytování informací	Prožitkové programy	Pobytové akce	Aktivní učení v modelových situacích
školka				
škola				
družina				

Řešení soc.pat. jevů ŠMP	1. pololetí	2. pololetí
školka		
škola		
družina		

	školka	škola	družina
Spolupráce s rodiči v rámci MPP			
Rodiče jsou informováni o strategii MPP			
1. aktivní spolupráce s rodiči:			
Přímá účast v MPP			
Školní akce určené pro rodiče s dětmi			
Přednášková činnost /besedy/			
Účast ŠMP na třídních schůzkách			
2. pasivní spolupráce s rodiči			
Písemná sdělení rodičům			
Informační letáky			
Jiné			

	školka	škola	družina
Spolupráce s institucemi a organizacemi			
PPP			
SVP			
Policie ČR			
Městská policie			
Pediatr			
OSPOD			
SPC			
Orgány státní správy			
Nestátní zařízení			
Odborníci			
Jiné			

3. Příloha č. 3

Rady pro rodiče

Máte strach, aby Vaše dítě jednou nepropadlo návykovým látkám?

1. Nerozmazlujte!
2. Nadměrně neochraňujete!
3. Nemějte nerealistická očekávání!
4. Zbytečně se nehněvejte!
5. Nepustím ho! Bez nás, beze mne to nezvládne!
6. Všichni smí vše, pravidla neexistují!
7. Nepodceňujte své děti!
8. Komunikujte!
9. Nežijte pouze život svého dítěte!
10. Poznejte zdravé meze pomoci!

Nevhodné výchovné návyky usnadňující vznik závislosti u dětí aneb čím mohou rodiče svému dítěti škodit a čím naopak mohou pomoci.

Nerozmazlujte!

Rodič, který vyhoví každému přání svého dítěte, projevuje tomuto dítěti „opičí“ lásku. Všechna naše přání nemohou být pece splněna, a pokud tento fakt jako děti přijmeme, budeme lépe i v dospělosti snášet to, že něčeho prostě nedosáhneme, a hlavně, že to neznamená konec našeho snažení, neboť si můžeme stanovit jiné, vzdálenější cíle, z kterých se pak radujeme.

Nadměrně neochraňujete!

Mnozí rodiče se snaží dítě chránit před každým rizikem, čímž mu brání v získávání dovedností, které jsou nezbytné právě pro účelné zvládnutí nevyhnutelných rizikových situací. Pokud se ke zdravé či léčící se osobě chováte jako k příliš slabému člověku, který nezvládne běžné vinnosti ani neunes vše, co si ostatní členové rodiny mezi sebou říkají nebo co si myslí, věřte, že to tak do budoucna skutečně bude. Vy nemůžete za své dítě dýchat, nemůžete za ně řešit jeho problémy, nemůžete za ně žít – můžete mu být nablízku a v případě potřeby mu můžete podat pomocnou ruku. Mnohdy si děti o tuto pomocnou ruku neřeknou právě Vám, ale věřte, že je pro ně důležité vědět, že jste nablízku a že jste ochotni a schopni jim ji podat.

Nemějte nerealistická očekávání!

Všichni jsme jen lidské bytosti a každý z nás má právo dělat chyby. v plném znění platí „chybami se člověk učí“ či „naše zkušenosti mohou druhého obohatit, ale jsou nepřenositelné“. Každý z nás, včetně našich dětí, je jedinečnou bytostí, máme své individuální limity. Netužte s přepjatou snahou po dokonalosti svého dítěte, jeho perfektních výkonech doma, ve škole, ve sportu apod. Mnohdy tyto požadavky dítě nemůže splnit právě vzhledem ke svému věku a svým individuálním vlastnostem. Vnímejte své dítě jako jedinečnou bytost, nesrovnávejte ho při každé příležitosti s ostatními dětmi, nechtějte, aby za každou cenu dosáhlo toho, čeho vy jste dosáhnout nemohli.

Zbytečně se nehněvejte!

Způsobuje či způsobovalo vám Vaše dítě bolest? Zlobíte se za to na ně? A odráží se tato zloba v tom, jak chováte k dítěti nyní, když už je „hodné“? Vyhledejte odbornou pomoc. Všichni. Vy i s Vaším dítětem. Vyříkejte si v přítomnosti třetí nezávislé osoby vše, co ve Vás zůstalo z minulosti, zaujměte k tomu postoj a pak už se zabývejte přítomností a budoucností. Nevracejte se neustále zpět.

Nevyčítejte! Nepustím ho! Bez nás, beze mne to nezvládne!

Mýlka mnoha rodičů, která vede k tomu, že se děti nemohou postupně z rodiny osamostatnit a volí drogu jako prostředek, který k osamostatnění vede. Umožněte svému dítěti, aby v rodině dozrálo, aby postupně mohlo opustit rodičovské hnízdo a aby vědělo, že se do tohoto hnízda může kdykoli vrátit. Podporujte své dítě v jeho

emancipaci. Umožněte mu, aby mohlo svou odpovědnost za život uchopit – to znamená, že Vy sami ji musíte pustit. Dokážete to, pokud věříte, že je ve Vašem dítěti něco dobrého, a pokud věříte, že Vaše dítě není nemožné a bez Vás se prostě od určitého věku obejde.

Všichni smí vše, pravidla neexistují!

Pozor, vážná chyba. Běžný svět mimo rodinu je přece plný pravidel, a pokud je neplníme, ozve se zákon. Aby rodina mohla fungovat, musí všechny její části spolupracovat. Pravidla neznamenají, že druhého omezíte, ale poslouží celé Vaší rodině jako pomůcka, která Vám vymezuje Vaše možnosti, prostor, ve kterém se můžete pohybovat, a která Vás udržuje v určitých hranicích. Pravidla přináší jistotu, bezpečí, vědomí toho, co lze očekávat. Každá zdravá rodina má flexibilní pravidla, která mění dle toho, jak její členové rostou, jak se vyvíjejí, jak se mění jejich potřeby. Právě tyto rodiny dovolují svým členům, aby se svobodně vyjadřovali ke všemu, k čemu mají co říci, ať už jsou to různé bolesti, radosti či „hříchy“. Věřte, že pokud budou ve Vaší rodině pravidla příliš pevně daná, nebudou pružná, nebudou reagovat na vývoj členů rodiny, budou nereálná či neakceptovatelná... budou mít tito členové včetně Vašich dětí tendenci tato pravidla porušovat, obcházet, budou hledat možnost úniku. Droga jim přinese svět pravidel, bez hranic, bez povinností, přenesení jim volnost, kterou v svých rodinách nepocítily.

Nepodceňujte své děti!

Nepřístupujte ke svým dětem jako k nemožným bytostem, budujte v nich zdravou sebeúctu, tak aby byly schopny cenit si samy sebe a chovat se k sobě s důstojností, láskou a opravdovostí. Chovejte se ke svému dítěti jako k jedinečné bytosti, kterou respektujete a akceptujete takovou, jaká je. S jejimi pocity, emocemi, vyjadřováním, a to od samotného početí. Pokud budete tolerantní k pocitům svého dítěte, umožníte mu, aby postupně udělalo první kroky k vlastní autonomii. Oceňujte své dítě, chvalte ho! Přílišnou skromností zdravou sebedůvěru, sebevědomí a sebeobraz nevybudujete.

Komunikujte!

Naučte se v rodině zdravě komunikovat. Právě komunikace totiž vede k prohlubování vztahů. Buďte ve svých sděleních jasní, co nejméně používejte tabu. Dá se totiž komunikovat o všem – o smrti, o problémech, o sexu... Buďte otevření. Dotazujte se na to, co Vám není jasné, projevíte tím zájem o druhého.

Nežijte pouze život svého dítěte!

Každý z rodičů má právo na své koníčky, přátele, zábavu. Vaše dítě nemá právo Vám to brát a Vy nemáte právo tohoto se vzdávat v zájmu svého dítěte. Má Vaše dítě problém s drogou, spolupracujte s odborníky a snažte se mu pomoci, ale nevzdávejte se svého podpůrného okolí. Někteří přátelé Vás opustí, jiní Vám zůstanou a budou Vám oporou. Nestyďte se, využijte jejich pomoci. Nezůstávejte v tom sami. Vždyť co byste jednou dělali, až se z toho to Vaše nezbedné dítě dostane? Myslete na budoucnost, myslete na sebe.

Poznejte zdravé meze pomoci!

I když má Vaše dítě problém s drogou a snaží se s tímto problémem bojovat, neznamená to, že je neschopné. Tím, že za ně budete řešit běžné záležitosti a budete se mu snažit pomoci ve všech oblastech jeho života, tím mu nepomůžete. I toto dítě potřebuje mít pocit odpovědnosti a Vy ji na ně musíte přenést. Nevycházejte mu ve všem vstříc, nepodléhejte jeho manipulacím – neplaťte za ně dluhy, nevynášejte za ně odpadky, neuklízejte mu pokoj... Stanovte společně pravidla, kterých se a budete držet Vy i Vaše dítě a nezapomeňte stanovit i opatření, která přijmete, pokud tato pravidla jedna či druhá strana nebude dodržovat. Pokud si s tímto nebudete vědět rady, obraťte se na odborníky, ti Vám pomohou.

Co říci těm, kteří mají dítě závislé na návykových látkách?

Pokud je Vaše dítě závislé na návykových látkách, očekávejte různá zlepšení nebo zhoršení. Celkové vyléčení trvá roky. Zajistěte si podporu zvenčí a rozvíňte vnější zájmy. Poznejte něco o léčení a o tom, jak ovlivnit rodinu. Pokud je to jen možné, nepřechovávejte doma žádné drogy, psychoaktivní léky nebo alkohol. Věřte, že je to to nejmenší, čím můžete svému dítěti pomoci, a pokud nemáte Vy problém s drogou, alkoholem či léky, tak Vás to nebude stát tolik sil. Vyjasněte svá očekávání a pravidla, postavte se problémům zpříma, ale

vyvarujte se poučování a dávání lekcí. Buďte připraveni setkat se s některými novými přáteli svého dítěte – těmi, které získá po léčbě. Nesnažte se chránit své dítě před normálními problémy nebo mu pomáhat tam, kde to opravdu nepotřebuje. Pamatuje, že nemůžete někoho vyléčit Vy sami. Nabídněte tolik podpory a lásky, kolik můžete a starejte se hodně sami o sebe. To je to nejlepší, co můžete udělat.

4. Příloha č. 4

Strategie proti šikanování

Výchozí dokumenty

- Metodický pokyn ministra školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikanování mezi žáky škol a školských zařízení, Č.j.: 24 246/2008-6.
- Metodický pokyn k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních Č. J: 21291/2010-28
- Školský zákon č. 561/2004 Sb., O předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání a jeho další novelizace.

Předmět

Program proti šikanování slouží k vytvoření bezpečného, respektujícího a spolupracujícího prostředí ve škole. Zaměřuje se především na prevenci šikanování a ukazuje postupy řešení šikanování. Je určen všem pedagogickým pracovníkům školy, dále pak nepedagogickým pracovníkům, rodičům a žákům naší školy. Je nedílnou součástí Školní preventivní strategie a Minimálního preventivního programu školy.

Vymezení pojmu šikana

- chování se záměrem ublížit, ohrožit nebo zastrašovat žáka, skupinu žáků
- cílené a opakované fyzické a psychické útoky jedincem nebo skupinou vůči jedinci či skupině žáků
- fyzické útoky v podobě bití, vydírání, loupeží, poškozování věcí
- slovní útoky v podobě nadávek, pomluv, vyhrožování či ponižování
- sexuální obtěžování až zneužívání
- kyberšikana (útoky pomocí e-mailů, sms zpráv, vyvěšování urážlivých materiálů na internetové stránky apod.)
- demonstrativní přehlížení a ignorování žáka či žáků třídní nebo jinou skupinou spolužáků

Prevence

- pravidelné i mimořádné třídnické hodiny – komunikace s žáky je základ
- dozory o přestávkách
- seznámit rodiče a děti s programem proti šikanování (zajistí třídní učitelé vždy na začátku školního roku) – „co dělat v případě, že vím o šikaně“
- vytvořit bezpečné prostředí pro žáky – vědět, na koho se mohou obrátit (vedení školy, výchovný poradce, metodik prevence, vyučující, kterému věří, schránka důvěry)
- vysvětlit žákům (úměrně jejich věku), že oznámení šikany není žalování!
- vysvětlit žákům, že přihlížet šikaně je také podílení se na ní
- snaha o vytvoření pozitivních vztahů mezi žáky i učiteli
- podpora solidarity a tolerance, vědomí sounáležitosti
- posilování a vytváření podmínek pro zapojení všech žáků do aktivit třídy a školy
- uplatňovat spolupráci mezi dětmi
- do prevence boje proti šikaně se zapojují všichni pedagogičtí pracovníci školy
- školní metodik prevence a výchovný poradce informují prostřednictvím nástěnky o krizových tel. linkách

Postup při oznámení šikany

Postup pedagogického pracovníka

- informují-li rodiče pedagogického pracovníka o podezření na šikanování, zahájí okamžitě
- vyšetřování šikany, spolupracuje s metodikem prevence a výchovným poradcem, informuje
- ředitele školy
- má-li pedagogický pracovník podezření na šikanování, zahájí okamžitě vyšetřování šikany,
- spolupracuje s metodikem prevence a výchovným poradcem, informuje ředitele školy
- v případě prokázaných projevů šikany neprodleně informuje ředitele školy, spolupodílí se na vyšetřování šikany
- vždy informuje rodiče o výsledcích vyšetřování šikany, a to i v případech, že se podezření neprokáže
- navrhne v pedagogické radě potrestání agresorů

Postup ředitele školy

- přijme informaci o šikanování (pedagogický pracovník, rodič, žák)
- rozhodne, zda škola zvládne řešit šikanu vlastními silami, nebo zda škola potřebuje pomoc z venku a je nezbytná její součinnost se specializovanými institucemi a Policií ČR
- v případě prokázaných projevů šikany jmenuje pracovníky, kteří se budou podílet na vyšetřování šikany dle jeho pokynů
- zajistí informování rodičů o vyšetřování šikany, nebo sám informuje o výsledcích vyšetřování šikany, které řídí
- v případě negativních dopadů šikanování na oběť je nutné zprostředkovat péči pedagogicko psychologické poradny, střediska výchovné péče, speciálně pedagogického centra nebo dalších odborníků – klinických psychologů, psychoterapeutů nebo psychiatrů
- v mimořádných případech doporučí rodičům dobrovolné umístění dítěte do pobytového oddělení SVP, případně doporučí realizovat dobrovolný diagnostický pobyt žáka v místě příslušném diagnostickém ústavu
- v mimořádných případech podá návrh orgánu sociálně právní ochrany dítěte k zahájení práce s rodinou, případně k zahájení řízení o nařízení předběžného opatření či ústavní výchovy s následným umístěním v diagnostickém ústavu
- dojde-li k závažnějšímu případu šikanování nebo při podezření, že šikanování naplnilo skutkovou podstatu trestného činu (provinění), oznámí tuto skutečnost Policii ČR
- oznámí orgánu sociálně právní ochrany dítěte skutečnosti, které ohrožují bezpečí a zdraví
- pokud žák spáchá trestný čin (provinění), popř. opakovaně páchá přestupky, zahájí spolupráci s orgány sociálně právní ochrany dítěte bez zbytečného odkladu
- projedná v pedagogické radě potrestání agresorů

Postup rodičů při podezření na šikanování

- rodiče informují o podezření na šikanování třídního učitele popřípadě dalšího pedagogického pracovníka, při jehož hodinách nebo dohledu nad žáky k šikaně dochází
- nejsou-li podezření na projevy šikany bezodkladně a uspokojivě řešeny v pravomoci pedagogických pracovníků včetně metodika prevence či výchovného poradce, obrátí se rodiče informací na ředitele školy
- v případech prokazatelných projevů šikany se rodiče přímo obrátí s informací na ředitele školy

Krizový plán – „co dělat, když se šikanuje“

Krizový scénář pro počáteční stadia šikany

Zdroje informací: všichni pedagogičtí pracovníci musí postupovat koordinovaně a chránit zdroj informací.

- sdělení rodičů
- vlastní pozorování
- poznatky od vyučujících nebo žáků

1. krok – odhad závažnosti

Velmi důležité je určit, zda: daný problém vyřešíme v rámci školy, pomoc požádáme odborníka zvenčí (PPP,SVP).

V případech pokročilého stadia už tato problematika patří odborníkům.

Pro odhad závažnosti máme 4 kritéria:

- způsob chování a vypovídání obětí a svědků
- závažnost a četnost agresivních projevů
- čas – jak dlouho šikanování trvá
- počet agresorů a obětí

2. krok – rozhovor s informátory a obětí (provádí VP,ŠMP)

Jakoukoliv informaci je třeba prověřit a vše si zaznamenat.

Důležité je, aby nás oběť vnímala jako oporu a cítila od nás možnou pomoc.

Pro oběť je potřeba problém ventilovat.

My musíme trpělivě naslouchat a vcítit se do situace oběti.

Rozhovor musí být proveden tak, aby o něm ostatní nevěděli (možná pomsta agresorů).

Oběť nemusí nic říct, může plakat nebo mlčet, bojí se chodit do školy, má strach, bojí se vše říct učitelům i rodičům. s obětí je nutné hovořit jiný den než s agresory.

Pravidla:

- nezpochybňovat, nedávat rady, jen vnímat
- ověřit jakoukoliv výpověď
- neslibovat, co není možné splnit
- vše zapsat pro další potřebu

3. krok – nalezení vhodných svědků

Spolupráce s informátory a oběťmi nám pomůže vytipovat vhodné svědky.

Žáci mohou mít dvě tváře.

Důležití jsou žáci, kteří sympatizují s obětí.

Rozhovor se svědky vést jednotlivě, aby o nich nevěděli ostatní žáci (souvisí s ochranou oběti).

4. krok – individuální, případně konfrontační rozhovory se svědky

V případě protichůdných informací. Nesmí se konfrontovat oběť s agresorem, ani jejich zákonní zástupci.

5. krok – ochrana oběti

zpřísnit dozory (ošetřit pohyb dětí na záchodech, cestě ze školy a do školy)

se souhlasem vedení školy je možné nechat oběť doma

6. krok – rozhovor s agresory

vnější obraz šikanování – popis patologického chování
shromažďování důkazů.

7. krok – jednání výchovné komise

vedení školy, metodik prevence, výchovný poradce, třídní učitel, rodiče žáka, případně

odborník z PPP, SVP

Nástin struktury jednání:

- úvod, přivítání, seznámení rodičů s problémem
- postoj školy k nežádoucím projevům chování
- vyjádření zákonných zástupců
- možná navrhovaná řešení ze strany zákonných zástupců (u agresora), aby se situace zlepšila
- seznámení rodičů s konkrétními řešeními, které navrhuje škola
- nezapomenout upozornit rodiče na další výchovná opatření, pokud tato přijatá nepomohou
- provedení zápisu z jednání, který obsahuje závěr, podpisy všech zúčastněných osob a souhlas rodičů, že byli s celou záležitostí seznámeni a s navrhovanými řešeními souhlasí

8. krok – rozhovor se zákonnými zástupci oběti

Doporučení:

- sejít se v jiný den, než jsou výchovné komise,
- sdělit zákonným zástupcům, jak jsme postupovali (řešení, závěry, domluva na dalších opatřeních)
- časový horizont pro sledování situace (po týdnu, 14 dnech)

9. krok – práce s celou třídou

Uzavření celé záležitosti vedením školy přede všemi žáky ve třídě – VP, ŠMP, TU.

Je třeba provést:

- ozdravění třídy – dlouhodobý proces
- nastavení nových funkčních pravidel
- možnosti práce se třídou v rámci třídnických hodin
- informování všech členů pedagogického sboru, shrnutí případu, seznámení s nastavenými pravidly

Krizový scénář práce se třídou v třídním kolektivu

Informace (informátor, kdokoli kdo na problém upozorní)

Odhad závažnosti onemocnění

Zvážit stádia:

- počáteční
- pokročilé
- neobvyklá forma šikany

1. Techniky mapující klima ve třídě

2. Sociometrie (ŠMP, VP)

- zvláštní místnost
- individuální práce se žáky

3. Práce se třídou

- (komunikační kruh) ŠMP, VP, za účasti TU
- pojmenování problému ve třídním klimatu

4. Vypracování závěrečné zprávy (ŠMP, VP)

- důvěrná
- popis I., II., III. části pásma k mapování vztahů
- závěr

- doporučení, rizika

5. Info a diskuze TU, ŠMP, VP, VŠ

- popis dění ve třídě
- kroky k řešení
- role pedagoga

6. Kulatý stůl „INFO“ (ŠMP, VP, VŠ)

- schůzka s pedagogy, kteří ve třídě učí
- seznámení s problematikou pedagogický sbor

7. Schůzka s rodiči (VŠ – písemnou formou)

- „mimořádná“,
- účast TU, VP, ŠMP, VŠ
- seznámení s problémem (obecně) ne jmenovitě!
- pokud má zákonný zástupce zájem, vždy individuálně se zákonným zástupcem o jejich dítěti

8. Výchovná komise viz krizový scénář u počátečního stádia

- písemná forma vyzvání
- struktura

9. Spolupráce se specializovaným zařízením

- diagnostické ústavy

10. Práce se třídou

Prevence:

- bezpečné klima
- kamarádské vztahy (spolupráce učitel + žáci)
- třídnické hodiny
- výlety
- adaptační pobyty

5. Příloha č. 5

Zásady slušného chování na síti

Pár doporučení pro slušné chování v síti

1. „Adresátem sdělení na internetu je člověk, proto na něj ber ohled.“ Proto v elektronické komunikaci dodržuj stejná pravidla, konvence a zásady jako v běžném životě.
2. Než odešleš dopis či příspěvek do diskuse, zamysli se, zda bys to stejně řekl(a) někomu do očí.
3. Jsi to, co píšeš. ostatní většinou o tobě nic nevědí a udělají si o tobě obrázek čistě nazákladě toho, co píšeš, např. do dopisů, chatu či blogu.
4. Respektuj autorská práva a další zákony (nelegální kopie, dětská pornografie, ...).
5. Přizpůsob své chování a jednání prostředí, ve kterém se právě pohybuješ – jiné vyjadřování při chatu či blogu a jiné v odborné diskuzi (kamarádský/formální).
6. Buď stručný(á) a dej si pozor na zřetelnost textu a pravopisné chyby (prezentuješ sebe).
7. Jasně a stručně identifikuj obsah svého sdělení (v položce Předmět v emailu, v nadpisu komentáře apod.).
8. Než pošleš velký objem dat (např. velkou přílohu k emailu) upozorni na to příjemce a ujisti se, že mu to nevádí. Komprimuj a používej další obvyklé metody ke zmenšení objemu odesílaných dat.

9. Na konec dopisu (emailu) připojuj tzv. podpis, kde je uvedeno, kdo jsi, kontakty natebe (max. 4 řádky).
10. Nepřeposílej spam (nevyžádané reklamy), ptákoviny stokrát provařené žertovné obrázky a řetězové dopisy, zbytečně zatěžuješ síť.
11. Poštu kontroluj pravidelně a co nejčastěji. Udržuj svou emailovou schránku (pozor datový prostor vymezený tvému emailu může být omezený).
12. Na veřejných počítačích neukládej svoje hesla pro přihlášení (např. facebook, email atd.).
13. Měň heslo pravidelně a často, používej bezpečné heslo (alespoň 8 znaků, včetně číslic a další znaků).
14. Nezůstávej přihlášený(á) do blogů, emailů atd., pokud odcházíš od počítače.

Zdroj: <http://www.lupa.cz/clanky/netiketa/>

Desatero přikázání počítačové etikety

převzato z The Ten Commandments from the Computer Ethics Institute, autorka Arlene H. Rinaldi

1. Nepoužiješ počítače ke škodě jiného.
2. Nebudeš ničivě zasahovat do práce druhých lidí.
3. Nebudeš slídit v souborech jiných lidí.
4. Nepoužiješ počítače ke krádeži.
5. Nepoužiješ počítače pro křivé svědectví.
6. Nepoužiješ nebo nepořídíš kopii softwaru, který jsi nezaplatil(a).
7. Nepoužiješ neoprávněně počítačového zdroje jiných lidí.
8. Nepřivlastníš si intelektuální dílo jiného.
9. Budeš přemýšlet o společenských následcích programu, který jsi stvořil(a).
10. Budeš používat počítače ohleduplně a s úctou.